

53. ŠTUDIJSKI DNEVI DRAGA 2018

PARK FINŽGARJEVEGA DOMA
OPČINE (TS) – DUNAJSKA CESTA 35

Petek, 31. avgusta 2018

- Ob 16.30: Erika Jazbar
PLURALIZEM PO SLOVENSKO

Sobota, 1. septembra 2018

- Ob 16.30: Aleš Šteger
MISLITI MEJE
- Ob 20.30: Akademija ob 70-letnici
Slovenske prosvete

Nedelja, 2. septembra 2017

- Ob 9.00: sveto mašo bo za udeležence Drage daroval ljubljanski pomožni škof Tone Jamnik Pel bo zbor Sv. Jerneja z Opčin, vodi Janko Ban
- Ob 10.30: dr. Imre Jerebic in Lojze Peterle
KAKO REŠEVATI SOCIALNE PROBLEME V SLOVENIJI
- Ob 15.30: slovesna izročitev
7. Peterlinove nagrade
- Ob 16.00: Bernard Nežmah
NOVA SLOVENSKA POLITIKA

V pripravi je **ZBORNIK DRAGE 2017**
s predavanji in diskusijo lanske Drage

Priloga št. 5 MLADIKE – julij 2018.
Odg. ur. Marij Maver. Reg. na sodišču v Trstu, št. 193.
Poština plačana v gotovini. Tisk Grafika Soča d.o.o.
ISSN 2039-9324

V duhu Cankarjeve misli

Sto let po Cankarjevi smrti so njegove misli za socialno pravičnost ter kritike na račun slovenske družbe in njene zakoreninjenosti v malomeščanstvu še vedno aktualne in poučne. Proti koncu prve svetovne vojne in obenem proti koncu svojega življenja je govoril o pomenu kulture in kulturne rasti za razvoj naroda. Kljub nezaslišanemu nasilju in pomanjkanju, ki mu je bil priča zaradi svetovnega spopada, je enega svojih zadnjih govorov zaključil z besedami, ki smo jih izbrali kot geslo letošnjih študijskih dnevov. Mi mu sledimo, zato tudi mi verjamemo, da bo edino kultura reševala obstoj in civilizacijski razmah slovenskega naroda v vseh njegovih razsežnostih, v matici, zamejstvu in zdomstvu. Tako so vse teme Drage 2018 v duhu Cankarjeve prepričane pripadnosti ideji pluralizma, svetovljanskega doživljanja meje, socialne pravičnosti in politične strpnosti. Vmes bo tudi prostor za prijateljsko sodoživljanje sedemdesetletnice Slovenske prosvete in njenih članic.

Od nas se je od prejšnje Drage poslovil

Dr. Janko Pleterski

– Združena Evropa in Slovenci (1968)

Kratka predstavitev tem in predavateljev DRAGE 2018

ERIKA JAZBAR

Časnikarka in javna delavka iz Gorice. Po študiju je klasična filologinja, iz grščine je diplomirala na tržaški univerzi. Zaposlena je na časnikarskem oddelku deželnega sedeža javne radiotelevizije RAI v Trstu, svojo poklicno pot je začela v študentskih letih pri goriškem Katoliškem glasu, nadaljevala pri Novem glasu, bila je zaposlena tudi pri beneškem petnajstdnevniku Dom. S članki, razmišljanji in daljšimi intervjuji sodeluje s številnimi mediji v Italiji in v Sloveniji in je prejemnica Meškovega priznanja za leto 2017.

Je prevajalka, urednica, avtorica in soavtorica številnih zbornikov in knjig v zamejstvu in v matici, ki zajemajo področja od zgodovine do politike, etnografije, domoznanstva, spominske literature in poezije. Med temi je z Zdenkom Vogričem podpisala dve

ločeni in obogateni izdaji vodnika po slovenski Gorici in vodnik po slovenskih sledovih v goriški pokrajini. Sestavila je politično biografijo Mirka Špacapana, monografijo o zgodovini stranke Slovenske skupnosti na Goriškem in opis poslikav Toneta Kralja v cerkvi v Pevmi. Uredila ali souredila je knjigo spominov šolnika Albina Sirka, opus pesnice Claudie Voncina, izbor glos Jurija Paljka, etnografske zapise Zdenka Vogriča, knjigo-intervju z Ivanom Omanom in knjigo spominov izseljenskega duhovnika Janeza Hladnika.

Pet let je urejala goriški italijanski zbornik Borc San Roc (2008-2013). Je prejemnica več nagrad na natečajih za esejistiko, prozo in poezijo po Italiji.

En mandat (1998-2002) je bila občinska svetnica Slovenske skupnosti v Gorici. Kot kulturna delavka je zlasti organizatorica družbenih dogodkov, gostovanj in okroglih miz, med katerimi izstopajo Srečanja pod lipami v Kulturnem centru Lojze Bratuž.

Je članica upravnih odborov več ustanov slovenske narodne skupnosti v Italiji, med katerimi sta Goriška Mohorjeva družba in Kulturni center Lojze Bratuž, dejavna pa je tudi v italijanskih sredinah na Goriškem in v kulturnih krogih v matici.

Z možem inž. Markom Vogričem ima dva otoka.

PLURALIZEM PO SLOVENSKO

Po proglaših sodeč skorajda vsi prisegamo na resnico. V dejanskosti se pa rado izkaže, da zavestno pristajamo na polresnice, na tanjšo ali debelejšo odejo, ki prekriva nekatere poudarke, poglavja, definicije. Resnica je naporna zadeva, pogosto tudi nekomodna. Na njej pluralizem stoji ali pade, saj različni pogledi niso oz. ne smejo biti sami sebi namen, ampak odraz iskanja resnice. Primerjava med resnicoljubnostjo slovenstva v Italiji in v matici prinaša zanimive ugotovitve. V matični državi, ki do demokratizacije ni poznala pluralizma in se zadnja tri desetletja prebija skozi zavrano tranzicijo, so se vsekakor razvili mediji in sredine, ki ponujajo vpogled na drugo plat zvona, pa čeprav v javnosti ostajajo marginalni. Slovenstvo v Italiji, ki ves povojni čas živi v demokratični državi, pa se je pluralizmu odpovedalo, saj je njegov katoliški, nekoč bi rekli "demokratični" del popustil pri nudenju svojih vsebinskih poudarkov in se prilagodil dominantni formi mentis.

ALEŠ ŠTEGER

Aleš Šteger (1973) je pesnik, pisatelj, urednik in generator številnih knjižnih in kulturnih pobud. Z več kot trideset prevedenimi izvirnimi knjigami in številnimi nagradami je eden mednarodno najbolj uveljavljenih slovenskih avtorjev. V letih 1994 in 1995 je bil urednik za kulturo na Tribuni, kasneje dejavnosti na Študentski založbi, urednikovanje knjižne zbirke Koda. Je soustanovitelj in med leti 1995-2004 ter od 2011-trenutno programski vodja mednarodnega pesniškega festivala Dnevi poezije in vina. Bil je idejni in organizacijski vodja slovenske nacionalne predstavitve na knjižnem sejmu v Leipzigu 2007. Leta 2012 je bil programski vodja programskega sklopa Terminal 12 v okviru Evropske prestolnice kulture Maribor 2012. Trenutno je programski vodja Založbe Beletrina. Sodeloval je pri nekaterih

evropskih pesniških festivalih in občasno piše za Süddeutsche Zeitung ter za radijsko postajo WDR iz Nemčije. Ob ustanovitvi Centra za poezijo Tomaža Šalamuna 2016 je bil imenovan za skrbnika centra. Trenutno je predsednik strokovnega sveta SNG Drama Ljubljana. Je idejni iniciator in programski vodja evropske platforme za poezijo Versopolis. S slikarjem Dušanom Fišerjem je pripravil vrsto umetniških akcij in razstav. Z avstrijskim kontrabasistom Petrom N. Gruberjem je posnel CD Kamen (2005). Je avtor libreta k skladbi z naslovom Cum grano salis, ki je nastala v sodelovanju s skladateljem Urošem Rojkom in je izšla na CDju 2005. Je avtor lutkovnega mjuzikla Kurent, ki je bil praznoven v koprodukciji mestnega

gledališča Ptuj in Lutkovnega gledališča Maribor spomladi 2012. Je avtor več let trajajočega pisateljskega performensa Na kraju zapisano, ki ga je izpeljal doslej v Ljubljani (2012) in v Fukushimi na Japonskem (2013), Ciudad de Mexico (2014), Beogradu (2015), Kochinu, Indija (2016) in Solovkih, Rusija (2017). Je prejemnik slovenskih in mednarodnih nagrad ter dobitnik številnih mednarodnih štipendij. Deležen je naziva »Chavalier de l'ordre des arts et des lettres«, ki ga podeljuje francoski Minister za kulturo, je dopisni član bolgarske Akademije znanosti in umetnosti, od leta 2014 dalje redni član Akademie der Künste iz Berlina in od leta 2018 dalje redni član nemške Akademije za literaturo in jezik.

MISLITI MEJE

Meje med prostori, med kulturami in jeziki, njihova fluidnost, pogosta neoprijemljivost in številne grozote, ki se skozi zgodovino ponavljajo prav v imenu meja, me spremljajo od otroštva. Od koder prihajam, je meja vsepovsod, vse je meja. Neizbežno si je zato poleg razumevanja meje kot ločevalnega politikuma prizadevati za razmislek o produktivnosti meja, tako fizičnih kot duhovnih. V bistvu razmislek ne zadostuje. Millerjeva uprizoritev Cankarjevega Pohujšanja v Cankarjevem domu konec lanskega leta je provokativno sopostavljala klasičen tekst slovenske dramatike (in mojstrsko obdelano vprašanje omejenega, zavarovanega in navznoter definiranega teritorija pri Cankarju), ter aktualne vseevropske problematike begunstva, rezilne žice, nacionalnih in drugih identitet. Kaj se je spremenilo od Cankarja do danes in kaj nam to pove o jutri? In kakšne oblike akcije se poslužiti v času, ko, tako se vsaj zdi, misel ne velja več kaj veliko?

IMRE JEREBIC

Imre Jerebic, rojen l. 1950 v Odrancih pri Murski Soboti, je po izobrazbi teolog in socialni delavec ter deluje kot stalni diakon. Svojo delovno pot je začel kot socialni delavec pri Slovenskih železnicah, nato je v Zavodu Dolfke Boštjančič Draga vodil enoto namenjeno varstvu odraslih z motnjami v duševnem razvoju. S pomočjo sodelavcev je razvil program, ki še danes velja za temeljno izhodišče dela s to populacijo.

Od ustanovitve leta 1990 do lanskega leta je vodil Slovensko Karitas. V tem obdobju je aktivno sodeloval in pomagal pri vzpostavitvi šestih materinskih domov, šestih komun namenjenih odvisnikom od drog, desetih domov za starejše, varne hiše, ambulante za osebe brez zdravstvenega zavarovanja in dveh skrivnih lokacij za krizno namestitev,

namenjenih odraslim žrtvam trgovine z ljudmi.

Kot generalni tajnik Slovenske Karitas je bil v prvih vrstah pri razvoju organizacije, kot tudi pri njenem vključevanju v socialno področje družbe. V tem obdobju je postal prepoznaven tudi strokovni in širši javnosti. Nesebičnost prostovoljnega dela in jasna vizija sta omogočila razvoj škofijskih in župnijskih Karitas, kar je zahtevalo njegovo veliko angažiranost, kakor tudi izjemne sposobnosti vodenja nastajajočega strokovnega tima.

Ob zasnovanju različnih stisk žensk, je leta 1990 z ženo Lidijo in skupino prostovoljcev začel graditi prvi Materinski dom na Gumnišču, deset let pozneje še drugega v Višnji gori. Leta 1995 je sodeloval pri odprtju prve komune za moške, Skupnost Srečanje v Novi Gorici, s programom za pomoč zasvojenim. Na pobudo Vatikana Kongregacije Corus unum, ki skrbi za najbolj ranljive in socialno šibke ljudi po svetu, je leta 2005 začel s programom Oskrbe žrtev trgovine z ljudmi, ki se še danes izvaja.

Ves čas je aktivno sodeloval z vladnimi in nevladnimi organizacijami, za dobrobit pomoči ljudem v najrazličnejših stiskah. V javnosti je že od nekdaj poznan kot velik zagovornik in spodbujevalec ideje mrežnega sodelovanja vladnega in nevladnega sektorja. V različnih vlogah je deloval v okviru Socialne zbornice Slovenije in zastopal interese nevladnega sektorja.

Imre Jerebic je bil celo svoje poklicno življenje povezan in obkrožen z ljudmi, ki potrebujejo pomoč. S poglobljanjem znanja, z delom in izkušnjami je veskozi stremel k uresničevanju edinega cilja - boljšega jutri za vse tiste, ki so imeli v življenju manj priložnosti in sreče poskrbeti zase.

LOJZE PETERLE

Peterletovo življenje je tesno povezano z zgodovino slovenske države in politike zadnjih trideset let. Lojze Peterle je bil predsednik prve slovenske vlade, ki je izpeljala osamosvojitve. Med drugim je bil dvakrat zunanji minister RS, podpredsednik Evropske zveze krščanskih demokratov, predsednik Slovenskih krščanskih demokratov. Trenutno je poslanec Evropskega parlamenta in podpredsednik Evropske ljudske stranke. Poleg tega je Peterle tudi dobitnik več državnih in mednarodnih nagrad in odlikovanj.

Študiral je zgodovino in geografijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Pozneje se je vzporedno vpisal še na študij ekonomije. Leta 1975 je bila njegova diplomatska naloga iz zgodovine nagrajena s Prešernovo nagrado. Sodeloval je pri Reviji 2000 v krogu krščanskih

študentov in intelektualcev ter bil 15 let odgovorni urednik. Kot odgovorni urednik je delo prevzel tudi pri Tretjem dnevu, sodeloval pri verskem časopisu študentov in izobražencev Bilten in leta 1987 postal član Medškofijskega odbora za izobražence, ki je deloval tudi v mednarodnih krogih. V tistem času je dodobra spoznal slovensko politično in družbeno problematiko, osebno pa je odkrival tudi slovensko manjšino v Italiji. V letih, ko so se v Sloveniji pričnemale demokratične spremembe, se je Peterle aktivneje vključil v politično delovanje. Tudi kot član Odbora za človekove pravice.

Peterle je bil najprej soustanovitelj Slovenskega krščansko socialnega gibanja in nato njegov glavni tajnik, v novembru 1989 pa je bil soustanovitelj in predsednik Slovenskih krščanskih demokratov – SKD, kar je bil vse do leta 2000.

Leta 1990 so se na pobudo Jožeta Pučnika stranke, ki so imele v svojem programu osamosvojitve Slovenije, združile v koalicijo DEMOS, Peterle pa je postal njen podpredsednik.

Na prvih demokratičnih volitvah po drugi svetovni vojni, 8. aprila 1990, je Demos s 54 odstotki zmagal na volitvah. 16. maja 1990 je Lojze Peterle postal predsednik prve slovenske demokratično izvoljene vlade, ki je dala pobudo za plebiscit za samostojno Slovenijo. Šest mesecev kasneje je slovenski parlament 25. junija 1991 sprejel deklaracijo o neodvisnosti Republike in več zakonov, s katerimi je Slovenija prevzela prejšnje pristojnosti federacije na svojem ozemlju. Napad jugoslovanske armade ni prestrašil slovenske vlade. Peterle je bil skupaj s štabom 24 ur v pripravljenosti in delu. Delovali so na vseh področjih, od komunikacije s tujino do obiskov vojakov v štabih, in se zavzemali za čim bolj diplomatski način rešitve. Tako se je desetdnevna vojna končala z majhnim številom žrtev, a vseeno je bila pomembna in uspešna, tako na političnem kot na vojaškem področju. Začela se je pot priznavanja samostojnosti v tujini, pri kateri je imel Peterle velike zasluge.

KAKO REŠEVATI SOCIALNE PROBLEME V SLOVENIJI

Že vrsto let je Slovenija v primežu socialne krize, ki jo obeležujejo plače in pokojnine pod evropskim povprečjem. Država zamuja s privatizacijo javnega premoženja in ne ustvarja novih delovnih mest. Mladi, zlasti visoko izobraženi kadri iščejo srečo v tujini, dobrodelnost lahko samo blaži največje potrebe. Sto let po smrti Janeza Evangelista Kreka bosta bivši predsednik slovenskega Karitasa in evropski poslanec razmišljala o zahtevni problematiki in o tem, kako kristjani lahko prispevamo k reševanju problemov.

BERNARD NEŽMAH

Rojen leta 1961 v Ljubljani, je na Filozofski fakulteti diplomiral iz primerjalne književnosti in sociologije (1984), nato pa tudi magistriral (1990) in doktoriral iz sociologije (1995), vmes preživel študijsko-raziskovalno leto s področja splošne lingvistike na univerzi v Goeteborgu (1987/88). V svojih knjigah in člankih se posveča zgodovini, zgodovini medijev, medijskim študijem, tranziciji, svobodi govora, ekologiji in političnim analizam.

Kot docent predava na Fakulteti za medije v Ljubljani različne teme žurnalizma: »Novinarske žanre«, »Zgodovino novinarstva«, »Jezik v medijih«, na Filozofski fakulteti v Ljubljani pa »Publicistiko«. Izdal dve znanstveni monografiji: Kletvice in psovke (1997, 2012) in Časopisno zgodovino novinarstva na Slovenskem (2012) ter več strokovnih del:

Zrcala komunizma (2007), Jelcinova Rusija (2007), Ekosofi (2009) in Pogovori z Merkujem (2014).

Kot časnikar začel na Radiu Študent (1982/83), bil glavni urednik Mladine (1987), kot pisec pa od leta 1983 deluje v tedniku Mladina s tedenskimi komentarji in književnimi kritikami, objavil tudi vrsto reportaž (ruska devetdeseta leta pod Jelcinom objavil potem tudi v knjigi) ter več kot stopetdeset intervjujev, (Stephen Koch, Stephan Courtois, John Corsellis, Ryszard Kapuscinski, Predrag Matvejević, Mirko Kovač, Drago Jančarj, Claudio Magris, Aleš Berger, Stevo Žigon, Adam Michnik, Vlado Gotovac, Aleksander Bajt, Alojz Rebul, Boris Pahor, Janko Kos, Kajetan Gantar, Janez Gradišnik, Pino Mlakar, Drago Ulaga, nadškof Franc Perko, kardinal France Rode, general Philipp Morillion, Ivan Supek, Stane Dolanc, Janez Drnovšek, Andrej Bajuk, Umberto Galimberti, Boštjan M. Zupančič, Danilo Slivnik, Spomenka Hribar, Evgen Bavčar, Nikolaj Tolstoj, Slavko Goldstein, Anatolij Karpov, Judit Polgar in drugi). S kolumnami in komentarji sodeluje na TV Sloveniji in v esejističnih, filozofskih in literarnih revijah, kot so: Problemi, Ekran, Krytyka, Polytika, Maledicta, Dignitas, Acta Histriae, Dialogi, Nova revija, Ampak, Sarajevske sveske, Phainomena, Ampak, Dignitas, Medijska preža, Naši razgledi, Pogledi, varšavski Krytyki in Polytiki, tržaška Mladika. Za publicistično delo je dvakrat prejel nagrado Sklada Josipa Jurčiča (1997, 2007) in Meškovo nagrado 2018.

NOVA SLOVENSKA POLITIKA

Med vplivi Evrope in govorico samoupravljanja. Obrazci volilnih izbir. Funkciji preteklosti in prihodnosti v formiranju politike. Veliki mediji in družbena omrežja kot kraji ustvarjanja javnega mnenja. Nove topike ideoloških spopadov.